

Hər kəs ədalətli olacaq

ƏDALƏT

Vilayət Eyvazov polis rəislərinə tapşırıqlar verdi

Daxili işlər naziri general-polkovnik Vilayət Eyvazov müsbət nəticələrlə bərabər, ümumi işə mənfəət təsir göstərən halların mövcudluğunu da nəzərə çatdıraraq onların aradan qaldırılması yolları və qarşıda duran vəzifələrlə bağlı konkret tapşırıq və tövsiyələrini verib.

Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Mətbuat Xidmətindən Adalet.az-a verilən məlumata əsasən, bu barədə nazir bu gün Nazirlikdə cinayətkarlığa qarşı mübarizə, ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsi üzrə respublika daxili işlər orqanlarının 2022-ci ildəki fəaliyyətinin nəticələri və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş Kollegiya iclasında hesabat məruzəsi ilə çıxış edərkən danışıb.

Daxili işlər naziri 2022-ci ildə əməliyyat-xidməti fəaliyyətdə əldə edilmiş müsbət nəticələri diqqətə çatdırıb, Azərbaycan Respublikasına xidmətə görə şəxsi heyətə təşəkkür edib.

Azərbaycanın da qatıldığı təlim Türkiyə tarixində ən böyük təlimdir

Qarsın Sarıqamış rayonunda Türkiyənin ən böyük "Oış Təlimi" keçirilir.

Təlimə Azərbaycan, Almaniya, Böyük Britaniya da daxil olmaqla 17 ölkədən iştirakçılar qatılıblar. Birgə əməliyyatın həyata keçirilməsi məqsədləri arasında əməkdaşlığın və koordinasiyanın təmin edilməsi, döyüş silahlarının və nəqliyyat vasitələrinin texniki göstəricilərinin və bölmələrin döyüş qabiliyyətinin və imkanlarının yoxlanılması, o cümlədən şiddətli soyuqda məskunlaşma, sığınacaq, təchizat və silahlanma sahəsində hazırlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi yer alır.

Hücum, hava hücumu əməliyyatları, hava-desant əməliyyatları, hava nəqliyyatı və logistika dəstək fəaliyyətlərinin həyata keçiriləcəyi təlimdə tanklar, artilleriya topları, minaatan qrupları, o cümlədən snayper qrupları, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin komandanlığı şəxsi heyəti, komandolar, helikopterlər iştirak edirlər.

Ulu öndərin 100 illiyi ilə bağlı əfv sərəncamı olacaq

"Ulu öndər Heydər Əliyevin 100 illiyi ilə bağlı əfv sərəncamı olacaq".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin iclasında komitə sədri Zəhid Oruc deyib.

O bildirib ki, artıq Əfv komissiyasının üç iclası keçirilib: "360-dan çox sərəncam baxılıb. Düşünürəm ki, iclaslar may ayına kimi davam edəcək".

İrandakı səfirimiz hücumla bağlı məlumat yaydı

Azərbaycanın İrandakı səfəri Əli Əlizadə səfirliyə edilən hücumla bağlı məlumat yayıb.

Adalet.az-inverdiyi məlumata görə, Ə.Əlizadə qeyd edib ki, səfirliyə edilən hücum nəticəsində səfirliyin əməkdaşı Orxan Əsgərov mühafizəni təmin edərkən qətlə yetirilib, 2 əməkdaş yaralanıb.

"Bu acımi böyük təəssüf və kədər hissi ilə bölüşür, Orxan Əsgərovun ailə üzvləri və əzizlərinə öz adımdan və Səfirliyimizin əməkdaşları adından dərin hüznə başsağlığı verir, Allahdan ona rəhmət, yarallılarına isə tezliklə şəfa diləyirəm.

Bu acımasız terror aktını qətiyyətlə pisləyir və törəndənlərin tam cəzalandırılmasını tələb edir.

Diplomatik nümayəndəliklər toxunulmazdır və onların mühafizəsi qəbul edilən dövlət tərəfindən tam təmin olunmalıdır", - deyə səfir vurğulayıb.

Mehriban Əliyeva İrandakı səfirliyimizə edilən terror aktı ilə bağlı başsağlığı verdi

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Azərbaycanın İrandakı səfirliyinə silahlı hücumla bağlı "Instagram"da paylaşım edib.

Adalet.az xəbər verir ki, paylaşımında deyilir: "Azərbaycanın İrandakı səfirliyinə silahlı hücum zamanı həlak olan səfirlik əməkdaşı Əsgərov Orxan Rizvan oğlunun ailəsinə və yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı verirəm. Allah rəhmət eləsin!"

Azərbaycanın Tehrandakı səfirliyinə silahlı hücum

Azərbaycanın İrandakı səfirliyinə silahlı hücum olub. Hücum edən və ya edənlərin avtomat silahı ilə silahlandığı bildirilir. Nəticədə səfirliyin mühafizəsinin bir əməkdaşı qətlə yetirilib, bir nəfər yaralanıb.

Adalet.az xəbər verir ki, hücum edən şəxs saxlanılıb. İran tərəfi məsələ ilə əlaqədar araşdırmalara başlayıb. Qeyd edək ki, başqın nəticəsində diplomatik nümayəndəliyin mühafizəçi Orxan Əsgərov həlak olub.

İradə Tuncay: Fərqi yoxdu, toplum olaraq yaralıyıq...

İTV-dən Müsəllim Həsənovun proqramını izlədim. Ümumiyyətlə yaxşı, peşəkar hazırlanır. Və Heydər Hüseynovdan danışanda xatırladım onun xanımını çəkmişdik "Dalğa" proqramına...Bu olmuşdu 1989-cu ildə... Ərinin intiharından 41 il keçmişdi... Elə bu cür də dedi qadın -- mən 41 ildə bu sözləri demək üçün gözləyirdim...Gözleri də tutulmuşdu...Bağirovun repressiyaları ailəyə nə əzablar yaşatmışdı məlum...Hələ qadının qaradığı da böyük vəzifəli olsalar da...

Fərqi yoxdu, toplum olaraq yaralıyıq...Hər ailəyə dəyib bu hava...

Aqil ABBAS

ALLAHIN SÖZÜ YANMIR

Bax:səh-2

RUSİYANI VİRUSLA VURACAQLAR

Dünyanın böyük dövlətlərinin alimləri yatmayıb gecə-gündüz çalışaraq insanları necə qırmaq barədə proqramlar hazırlayırlar. Görürük ki, raketlə, bombayla, silah-sursatla bu işi həll etmək mümkün deyil, ona görə də xüsusi, itin də ağlına gəlməyən, amma alimlərin ağlına gələn xəstəliklər, viruslar kəşf edir və dünyaya yayırlar.

Covid-19 pandemiyasını yaydılar, amma istəklərinə nail ola bilmədilər. Nə bilim, 10-15 milyon adam öldü, uzaqbaşı da bir 50 milyon adam şikəst oldu.

Bu işdə həmin dövlətlərin dərman mafiyası da yalançı vaksinlərin hesabına trilyonlar qazandıqlar və qazanmaqda da davam edirlər.

İndi bir-iki gün bundan əvvəl yenə şeytanın bacısı oğlu Bulqeyis (Bill Qeyts) açıqlama verdi ki, daha dəhşətli bir virus yayılacaq, onu da gizlətməyib ki, bu virus xüsusi laboratoriyalarda hazırlanıb.

Güman ki, bu virus ən pis formada Rusiya ərazisində yayılacaq. NATO-nun gücü çatmadığı Rusiyani bu virusla vuracaqlar. Arada kasıbın qırılacağı, Rusiyaya az təfəvüt eləyər: kələmi yanında, kartofu yanında, sudan da bol, arəği də yanında.

Aqil ABBAS
aqilabbas@rambler.ru

BAYRAĞINA "ALLAH" SÖZÜ YAZIB ŞEYTANA QULLUQ EDƏNLƏR

Adını İslam respublikası qoyub, İslami dəyərlərdən uzaq olan, bayrağına "ALLAH" sözü yazıb şeytana qulluq edən İran "molla fars" rejimi daha bir alçaqlığa əl atdı. Azərbaycanın Tehrandakı səfirliyinə silahlı basqın törətdilər. Səfirliyimizin bir əməkdaşı şəhid oldu, iki əməkdaşı isə yaralandı.

Bu, terrordu, özü də siyasi terror. Dünyada qəbul olunmuş qanunlara görə, hər hansı bir ölkədəki səfirlik həmin ölkənin ərazisi sayılır. Səfirliyə hücum etmək eyni zamanda dövlət sərhədini kobudcasına pozmaqdır. Ya səfirliyimizə hücum edən, ya da Araz çayını keçib hər hansı bir kəndimizə.

Bundan başqa, hər bir dövlət əlində fəaliyyət göstərən səfirliklərin və digər diplomatik nümayəndəliklərin mühafizəsini

liklərin qarşısında piket keçirməyə də icazə vermirlər.

Bu cinayətin araşdırılmasını təkcə İran dövlətinə etibar etmək olmaz. İran dövləti özünün törətdiyi cinayəti yəqin ki, örtbasdır etməyə çalışacaq.

Ona görə də komissiya yaradılmalı və Azərbaycanın xüsusi xidmət orqanları da bu komissiyanın tərkibinə daxil olmalı və cinayətin obyektiv araşdırılması üçün İrana getməlidir.

Bir vətəndaş olaraq bu siyasi terror aktını qətiyyətlə pisləyirik. İran dövləti dərhal ikr istəməli, şəhid edilənin ailəsinə və yaralanmışlara kompensasiya ödəməlidir.

Allahdan şahidimiz Orxan Əsgərova rəhmət diləyir, ailəsinə, qohumlarına və elə xalqımıza başsağlığı verir.

Allah şeytana lanət eləsin!

Bu bir xalq qəzetidir

www.adalet.az

ƏDALƏT

Qurucusu:
Adil Minbaşiyev

İctimai-siyasi, hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin iyulundan çıxır

№ 4 (5997) 28 yanvar 2023-cü il

Qiyməti 40 qəpik

"Terrorçuların cəzalandırılmasını tələb edirik"

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın Tehrandakı səfirliyinə edilən terror aktı ilə bağlı paylaşım edib.

Dövlət başçısının "Twitter" hesabındakı paylaşımında deyilir:

"Bu gün Tehrandakı səfirliyimizə qarşı törədilmiş terror aktını şiddətlə qınayıram. Səfirliyin və səfirlik əməkdaşlarının mühafizəsini təmin edərkən həlak olan baş leytenant Əsgərov Orxan Rizvan oğlunun ailəsinə və yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı verirəm.

Bu terror aktının tezliklə araşdırılmasını və terrorçuların cəzalandırılmasını tələb edirik. Diplomatik nümayəndəliklərə qarşı terror hücumu qəbul edilməzdir!"

Aqil ABBAS

ÇAY QIRAĞINDA BITİB, SUSUZ QALAN AĞAQLARIN SAĞLIĞINA...

(Abdal-Gülablı Şakirin xatirəsinə)
(povestdən bir parça)

Bax:səh-5

Rusiyalı komandir səfərbərliyin uğursuz olduğunu etiraf etdi: "Tarixdə belə şey olmayıb"

"Müasir Rusiya heç vaxt belə intensivlikdə hərbi əməliyyatlara şahid olmayıb".

Bu sözləri Rusiya Federasiyasının Ukraynadakı Birləşmiş Qoşunlar Qrupunun komandanı Valeri Gerasimov deyib.

Onun sözlərinə görə, Rusiyadakı səfərbərlik sistemi Qərbin sanksiyalarına və sanksiyalardan sonra yaranan iqtisadi problemlərə tam uyğunlaşdırılmayıb.

"Qeyd etmək zəruridir ki, ölkəmizdə səfərbərlik hazırlığı sistemi yeni müasir iqtisadi münasibətlərə tam uyğunlaşdırılmayıb. Ona görə də hər şeyi yerində düzəltmək lazımdır", - deyə Gerasimov bildirib.

O qeyd edib ki, səfərbərlik zamanı Baş Qərargah 300 minə yaxın rusiyalı hərbi xidmətə cəlb etməyə nail olub.

Gerasimov eyni zamanda vurğulayıb ki, müasir Rusiya tarixi boyu heç vaxt bu intensivlikdə hərbi əməliyyatlara şahid olmayıb.

Günün qəhrəmanı

İrandakı səfirliyimizə olunan hücumun qarşısını alan igidimiz Vəlif Tağıyev. Bütün bir diplomatik korpusu kütlüvə qətdən xilas etdi. Halal olsun!

Qarabağ xanına məxsus bayraq bərpa olunub

Qarabağ xanı Mehdiqulu xana məxsus bayrağın sapı bərpa olunub. Bu barədə Milli Tarix Muzeyindən məlumat verilib. Qeyd olunub ki, sözügedən bayrağın sapı bərpaçı-rəssam Əjdər Qafarov tərəfindən təmizlənərək, qoruyucu maddə ilə örtülüb. Ekspozitiya ucluq hissəsindəki qotazı isə muzeyin bərpaçı-rəssamı Qənirə Məmmədova tərəfindən demontaj edilib. Üzərində olan gülbətin tikmələri, qaytani, baftası mexaniki və kimyəvi üsullə təmizlənib, qopan ipləri yerinə bərpa edilərək, ekspozitaya ikinci həyat verilib.

Qeyd edək ki, bayraq 1928-ci ildə Azərbaycan Tarixi Muzeyinin direktoru Davud Şərifovun səyləri nəticəsində Azərbaycana gətirilib. Buna qədər bayraq Tiflisdəki Qafqaz Hərbi Tarix Muzeyində saxlanılıb. Bayraq Rusiya imperatorlarının mehç Cavanşir sülaləsinin xanlarının özəli Azərbaycan ərazisi olan Qarabağın hakimi kimi tanınmalarının maddi sübutudur. Bayraq muzeyə hakimiyyət rəmzi olaraq hədiyyə edilib.

Ankarada İsveç səfirliyi qarşısında mitinq keçirildi

Türkiyədə fəaliyyət göstərən yüzlərcə qeyri-hökumət təşkilatının dəstəyi, eləcə də ölkənin dini ictimaiyyətinin iştirakı ilə İsveçin Ankaradakı səfirliyi qarşısında yürüş-mitinq keçirilib.

Adalet.az xəbər verir ki, Türkiyə-Azərbaycan Dostluq, Əməkdaşlıq və Həmrəylik Fondu (TADİV) tərəfindən təşkil olunan yürüş-mitinqin iştirakçıları İsveçin paytaxtı Stokholmda "Qurani-Kərim"ə qarşı həyata keçirilən təhqiredici hərəkətləri nüməyş etdirlər.

Etirazçılar dini və milli irqçiliyə qarşı müxtəlif şüarlar səsləndiriblər.

Türkiyə Prezidenti yanında Təhlükəsizlik və Xarici Siyasət Şurasının üzvü, Türkiyə-Azərbaycan Dostluq, Əməkdaşlıq və Həmrəylik Fondu və Azərbaycan Evinin rəhbəri, professor Aygün Attar aksiyaya iştirakçıların etiraz bəyanatını oxuyub.

Bəyanatda qeyd edilib: "İslam sülh və məmnunluq deməkdir. İslama qəsd insanlığa qarşı qəsddir. Bu qəsd qəbul edilməzdir! Müqəddəs Kitabımız toxunulmazdır".

Rüstəm Hacıyev

"Təki qırılan qoşundan olsun"

ABŞ və Qərbi Rusiya-Ukrayna müharibəsinin dayandırılmasında maraqlı deyillər. Onlar heç bu müharibədə Ukraynanın qalib gəlməsinə də istəmir və sadəcə müharibəni sonsuzlaşdırmaq istəyirlər. Rusiyanın çökəsinə, gücdən düşməsinə, zəifləməsinə çalışırlar. Münaqişə tərəflərini atəşi dayandırmaq, məsələni diplomatik qaydalar çərçivəsində danışıqlar yolu ilə davam etdirməyə çağırmaq əvəzinə, Ukraynaya bu gündəlik görünməyən həcmdə silah-durstat göndərməklə vəziyyəti daha da qızıdırırlar.

Almaniyanın kansleri Olaf Şolts, Fransa və Almaniya arasında bağlanan Yeliseyev razılaşmasının 60 illiyi münasibəti ilə fransa xalqına videomüraciətində bildirdi ki, "Almaniya və Fransa dost və yaxın əməkdaş ölkələrdi". Kansler hər iki ölkənin vətəndaşlarını ümumi dəyərləri möhkəmləndirməyə çağırır. Daha sonra Şolts, mövzunu dəyişərək Rusiya - Ukrayna müharibəsində Avropanı Ukraynaya köməklik etmək məqsədilə əməkdaşlığa çağırır.

Almaniya kansleri Rusiya prezidenti Vladimir Putinin də yaddan çıxarmayıb və deyir ki, "Vladimir Putin heç vaxt qalib gəlməyəcək. Ukrayna Qərbdən silah və hərbi texnikalar almaqda davam edəcək".

Daha əvvəl Parisdə keçirilən görüşdə, Fransa prezidenti Emanuel Makron və Almaniya prezidenti Olaf Şolts, gələcəkdə də Kiyeve dəstək olmaq barədə razılıq əldə etmişdilər.

Bundan başqa, ABŞ konqresinin senatorları da Ukraynaya silah-sursat və hərbi texnikaların göndərilməsi üçün, bütüncədən bu il əlavə olaraq on milyardlarla dollar vəsaitin ayrılmasına razılıq verib.

Britaniyanın eks baş naziri Boris Conson da dünən Kiyeve gəlib. O, Ukrayna prezidenti ilə, hazırda davam edən qanlı döyüşlərin detallarını müzakirə ediblər. Xatırladıq ki, Böyük Britaniya bu günlərdə Ukraynaya 600 ədəd "Brimstone" raketlərinin göndərilməsi barədə qərar verib. Bundan başqa London Kiyeve "Bulldog" zirehli transportyorları, pilotuz uçuş aparatları və züdəaşın "Starstreak" zenit raket kompleksləri də göndərəcək.

Allah xeyir versin, lakin sonsuzluğa qədər davam edəcəyi gözlənilən bu müharibədə həlak olan əsgərlərin sayının getdikcə artması sual yaradır, görəsən bu silahları atmaq üçün ABŞ və Qərbi Ukraynaya əsgər də göndərəcəkmidi?

Ukraynada müharibənin başlamasının bir ilinə az qalıb. Rusiya prezidenti Vladimir Putinin "hərbi məsləhət bəvənlərinin" bir neçə günlük "İldırım sürətli hücum əməliyyatları" planı bəzəlmədi. Görünən odur ki, hazırda ABŞ-in qurduğu mərkəli plan daha çox "effekt" verir. Rusiyanın da artıq bu müharibədə yüz minlərlə əskəri sıradan çıxıb. Deyilənlərə görə, itkilərin yerinin doldurulması üçün əlavə olunan 300 minlik "qışmən səfərbərlik" də nəticə verməyib, ona görə əlavə olaraq 500 min nəfərlik səfərbərliyin elan olunacağı gözlənilir. Rusiyanın 145 milyon əhali var, insan resursları çoxdur, necə deyirlər "təki qırılan qoşundan olsun".

IT HÜRƏR, KARVAN KEÇƏR...

Hər gün Rusiyanın müxtəlif kanallarında Ukrayna müharibəsinə həsr olunmuş canlı yayımlar nümayiş edilir. Tanınmış adamlar, siyasətçilər, ekspertlər ABŞ başda olmaqla, Avropa dövlətlərini tərəf tutmaqda, Ukraynanı silahlandırmaqda iştirak edərək yığıb-sürüylər. Bu canlı yayımlarda da iştirakçılardan mütləq biri, çox zaman isə ikisi erməni olmalıdır. Və bu ermənilər də Amerikanın və ya Avropadan danışıqları yerdə mütləq onların dalına Qarabağ ermənilərini də soxmalıdırlar.

O gün yenə canlı yayımların birində erməni ekspert əgizə gələn yedi. Guya həm birinci, həm də ikinci Qarabağ savaşında Azərbaycan döyüşçülərinə və lazgırları gəndərib ki, getsinlər ösünlər, onların da sayı azalsın. Bu etnik xalqların problemlərindən də canları qurtarsın.

Əvvəla, Azərbaycanda nə talış var, nə lazgı var, nə kürd, nə rus, nə yəhudi, nə də türk. Azərbaycanda vahid bir xalq var - o da Azərbaycan xalqı.

Başbuğ Alparslan Türkünün bir məşhur kəlamını yada salmaq istəyirəm. Deyir: "Türk hara qədr türkdür, kürd də ora qədr türkdür. Kürd hara qədr kürdüdür, türk də ora qədr kürdüdür. İndi Azərbaycanda talış hara qədr talışdır, kürd də ora qədr talışdır. Türk hara qədr türkdür, talış da ora qədr türkdür. Bu lazgıya də şamil edilir, kürd də, yəhudiyə də, ele rus da.

Və daha sonra. Bu erməni Rusiyanı Azərbaycanla qarışdırıb. Hazırda Ukraynada vuruşan rus ordusunun tərkibində nə qədr türk - müsəlman, özbək, qazax, tacik, tatar və eləcə də azərbaycanlılardan ibarət məcburi qayda qoyulmuş döyüşçülər var. Bəli, Rusiya vətəndaşsansa vətəndaşlığı borcunu yerinə yetirməlisən, bunu başa düşükd. Amma sərhəd qapılarını bağlamaqla, pasportlarını əlindən almaqla, hədələməklə qeyri-rus millətlərinin müharibəyə cəlb etmək nə deməkdir?

O "Kto protiv" proqramını apan zəvək var ey, adı da yadımdan çıxdı, itoğlupara iki saat öz verilişinə zəvayir, gecə saat birin yarısında da gəlib Solovoyov proqramında hürür.

Ethem Sancak:

"NATO bizi burulğana çəkir"

"5-6 aya NATO-dan çıxacağıq"

Adalat.az xəbər verir ki, bu sözləri Türkiyə Vətən Partiyasının sədr müavini Ethem Sancak YouTube kanalına açıqlamasında bildirib.

Sancak qeyd edib ki, bizi NATO-dan çıxmaq istəyimizin səbəblərindən biri də məhz NATO-nun özüdür.

"NATO öz təxribatları ilə bizi bu hərəkətlərə məcbur edir. Nəhayət, qonşumuz Yunanıstanla bizi üz-üzə qoymağa çalışır. Türkiyə 5-6 aya NATO-dan çıxacaq. O, bizi Yaxın Şərqedə burulğana salmağa çalışır. Nəhayət, İsveç və Niderlandla Qurana qarşı edilən hərəkətlər göz qabağındadır. NATO-dan çıxmaq zərurətə çevrilib. Anketlərdə ABŞ-in ən düşmən və dağıdıcı siyasət yürüdən ölkə olduğunu dəyənlərin nisbəti 80 faizə yüksəlib. Həmçinin son vaxtlar Türkiyə xalqı Rusiyaya və Putine böyük rəğbət bəsləməyə başlayıb". Ethem Sancak qeydlərlə bağlı da danışıb: "Əsəd və qonşu ölkələrlə oturdur sülh imzalayacağıq. Biz terror təşkilatlarını və ABŞ-ı dərhəl Suriya ərazisindən çıxarmalıyıq. Suriyalılar və türklər qarada xalqlardır. Ərəb qəbilələri arasında bizə ən yaxın olan suriyalılardır. Biz qançılarının öz ölkələrinə təhlükəsiz qayıtmasını təmin etməliyik. Əsədin də qayıdışın əleyhinə olacağına düşünmürəm. Suriyanı birlikdə qura bilərik".

Qeyd edək ki, Türkiyənin NATO-dan çıxarılmasına ilə bağlı danışıqlar uzun müddətli ki, davam edir. Belə ki, bu mövzu hələ üç il əvvəl, Ankaranın Rusiyadan "S-400" hava hücumundan müdafiə sistemləri alanda fəal müzakirəyə çevrilmişdi. Ötən il isə Türkiyə Finlandiya və İsveçin NATO-ya qoşulmaq cəhdinə qarşı göstərdiyi mövqeyinə görə, bir çox dünya siyasətçiləri Türkiyənin təşkilatdan atılmasını istəyir və bunu açıq-açıq dilə gətirir.

Əntiqə Rəşid

AVROPA PARLAMENTİNİN MƏNASIZ QƏTNAMƏSİNDƏN DİLXOR OLMAYIN

Avropa Parlamenti Azərbaycanın əleyhinə qətnamə çıxarıb ki, guya biz Laçın-Xankəndi yolunu bağlamışıq. Qarabağda yaşayan ermənilər açıqlıqdan qırılır və sair və illəxir. Otuz ildən çoxdur Ermənistan Naxçıvanı blokada saxlayır, Avropa Parlamenti dilini qoyub dinməz yerinə. Amma indi bizi yolu bağlamaqda, hansı ki yol da bağlı deyil, günahlandırır.

Baxıram, bizim siyasətçilər, ekspertlər, qəzetçilər vurhəvur Avropa Parlamentinin bu haqsız qətnaməsinə müzakirə edirlər. Özünlü yoxmayın, dostlar, nə qatnamə çıxarırlar - çıxarsınlar, boş şeydi, BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının çıxardığı dörd məlum qətnaməni Ermənistan 28 il atdı zibil yeşiyinə. Biz də o qətnamələri çoxaldıb uşaqlar

üçün pampers düzəldərik, geydirərik körpələrimizə, onlar da işiyər onun üstünə.

Dəyə bilərsiniz ki, Avropa ölkələri bizə embarqo qoyar, sanksiya tətbiq edər. O da boş şeydi. Heç Avropa ölkələri, aqsaaqçalları ABŞ başda olmaqla, Ru-

siyaya bir normal sanksiya tətbiq edə bilmirlər. Qırx ildən də çoxdur İrana yüz dənə embarqo tətbiq ediblər, amma gecələr İrənlə bir yatırlar, işləri düşəndə İrana "dayı" deyirlər.

Özü də sanksiya və embarqolar tətbiq olunan ölkələrin xalqları məcbur olub daha ağılla iş görürlər, elm və texnika sahəsində inkişaf edirlər. Embarqo və sanksiyalar tətbiq olunduğu İranda PUA-larının qarşısında embarqo və sanksiya tətbiq edən ölkələrin düzəldiklə-

Elman Eldaroglu

POLISI SEVDİRƏN ADAM...

"POLIS" yunan sözüdür. Mənası şəhər, dövlət deməkdir. Bir vaxtlar Qədim Yunanıstanın hər şəhəri müstəqil dövlət olub. Bu dövlətlərin özünəməxsus sosial-iqtisadi və siyasi quruluşu vardı.

Polis torpaq sahibləri ilə müxtəlif sənət və peşə adamlarının ittifaqlarına əmələ gəlmişdi. Əxlaqlar və tacirlər də buraya daxil idilər.

Şəhərlərdə hakimiyyət aqsaaqçılar şurasının, kəndlərdə isə hərbi rəhbərlərin əlində idi. Sonrakı əsrlərdə bu ictimai qüvvələr üç əsas təbəqəyə - aristokratlara, demokratlara və oliqarxiyaya ayrıldı. Demokratlar çoxluq təşkil edən geniş xalq kütləsi, aristokratlar varilər və yüksək vəzifəli, oliqarxiyalar isə hakimiyyət başında olanlar idi. Sonralar bu üç təbəqə arasında say-sız ziddiyyətlər baş verdi. Beləliklə, Qədim Yunanıstan heç zaman mərkəzləşmiş vəhd dövlət şəklində birləşə bilmədi.

Əvvəl Makedoniyalı isgəndər, sonra isə romalılar Yunanıstanı işğal edib polisliyə - şəhər dövlətlərini varlığına son qoydular. Lakin şəhər-dövlətlərinin yaradığı möhtəşəm yunan sivilizasiyası əbədi yaşadı.

Onun bütün səhələrdəki mədəni nailiyyətləri kimi "POLIS" termini də bu gün yaşayır.

Amma başqa mənada - dövlətin ictimai əsasıya nəzarət etmək üçün yaradığı hərbi dastələr Avropa ölkələrində ABŞ-da polis adlandı. Bu dastələr daha müstəqil forma alıb, dünyanın əksər ölkələrində tətbiq edildi. Hazırda dünyanın bir çox yerində olduğu kimi, sabiq sosialist dövlətlərinin çoxunda, o cümlədən, Azərbaycanda da ictimai əsasıya qoruyan şəxslərə POLIS deyilir...

Polisə, o cümlədən hüquq mühafizə orqanlarında, silahlı qüvvələrdə rütbə artımı bəlkə də adi bir məsələdir. Məlumdur ki, bu sahədə vəzifə yüksəldikcə, ona müvafiq rütbə də verilir. Bu günlərdə DİN-in ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi Elşad Hacıyevin polkovnik-leytenant rütbəsi alması sözün əsl mənasında insaınlar arasında sevincə qarşılandı. Hamı onu təbrik etməyə tələsdi.

Əslində, buna səbəb rütbə yox, Elşad Hacıyevə olan xalq məhəbbəti idi. Bəli, o, öz vəzifə borcunu layəqətlə yerinə yetirir, yerindədir. İnsan yerində olanda isə bütün bucaqlardan baxanda elə yerində görünür...

Haraya göz gəzdirdirsən gəzdir, sosial şəbəkə platformalarında, eləcə də KİV-də Elşad Hacıyevə rast gəllərsən. O, ölkə ərazisindəki kriminal hadisələr, polislin uğurları, nöqsanları haqqında ictimaiyyəti daim məlumatlandırır. Daha doğrusu, onu izləməklə ölkədə baş verən bütün hadisələrdən xəbər olur. Zərərət deyil, sanki böyük bir təbliğət və təşviqat maşınının işini görür...

Heft ki, haqqında geniş bilgi əldə edə bilmədim. İnternet şəbəkəsində onun barəsində çox az məlumat var. Amma buna baxmayaraq, bu ölkənin bir vətəndaşı kimi, xidməti fəaliyyətini, sosial platformalarda insaınlarla gəzəl rəftarını əsas tutub, ona minnətdarlığımı çatdırmaq istəyirəm...

Səhv etmərsən, Elşad Hacıyevin vəzifəsi, əslində polkovnik rütbəsinə müvafiqdir. İnşallah bu rütbəyə də yüksələrsən... Bəli, polkovnik-leytenant Elşad Hacıyev Azərbaycan POLİSİNİ sevdiymiylə bəttir.

Ona möhkəm cansağlığı, xidməti uğurlar arzulayıram...

Eminquey

Sancırlar, zaharlayırlar, öldürürlər...

Emil Quliyevi əvvəlcə "Paradoks" adlı qısametrajlı filmi ilə tanıyısam.

Daha sonra isə Hikmət Rəhimovun davatılı "İkinci Pərdə"ni izləmişəm. "İkinci Pərdə"nin kinoteatr həyatı uğurlu olmasa da youtube-da yüksək baxış əldə edə bilmişdi. Özü də çox kiçik büdcə ilə.

Daha sonra "Pərdə" trilogiyasına baxdım. Bu dörd ekran işi Emilin dəsti xəttini mənə sevdirə bildi.

Rejissor kimi Azərbaycan realitiyinin düz mərkəzində duran Emil yəna də səs salmağı bacardı. Özü də iki serialla - "Körpü", "Əqrəb müsvümü".

Yəna də Azərbaycan realitiyini. İkisi də ayrı-ayrılıqda təhlil olunmasdır, amma ümumiləşdirib bir neçə cümle yazmaq olar. "Bəzmişdik özlərlərin serialına baxmaqdan, Emil bizə əlini uzatdı".

"Aktyor seçimləri çox uğurludur. Və bu heyət həmişəkdir. Aşağı-yuxarı əlavə və çıxış olunan aktyorlar var, amma hərəsi ayrı-ayrılıqda sözümlü deyənlər aktyor və aktrissalardır. Xüsusən Hikməti görəndə "bu iş alınacaq" deyirəm".

"Cəmi 180 min büdcə ilə çəkilib bu serial. Türkiyədə serialın bir aktyorunun bir neçə serialı qazandıdır". "12 seriyalı Qısa və konkret! Türkiyə təcürbəsində də bir sezonluq uğurlu seriallar var. Ağını, şitini qarışdırma".

"Dialoqlarda qüsurlar olsa da, qənaətbəxşdi. Məsələn, bir əsr davam edən "Ata ocağı" serialına isnişməyən ruhun bu seriala çox isnişdi. Qüsurlu dialoqları ilə bəlkə çox doğmadı, çox təbiiydirdi".

"Serialda çox sayda maraqlı şitirlər var. Manaf Dadaşovun oynadığı səhnədə atanın siqaretini yandırma bilməməyindən tutmuş Manaf Dadaşovun rəqsi ilə danışmasına kimi. Hələ adi beş dəqiqəlik epizoddur".

"Sanki seriala yox, 12 saatlıq filmə baxırsan". "Yazmışdım ki, gərəklə pullu, ciyni ulduzlunun birinin kəfinə düşsən, belə işlər çıxma ortaya. Birmənalı qarşılanmadı. Yazdırlar ki, 180 min büdcəni İTV ayrırıb. Çox gözəl! Biz də uşağ deyilik ki, xətmi kriminal olan serialın "knoпка"sının hardan basıldığını bilməyək.

Sadəcə bu "dabro"dan çox məmnun olduğumu ifadə etməmişəm. Kaş həmişə kiminsə kəfinə düşsək, serial, film sektorumuz inkişaf etsin".

"Ən əsas məsələ serialın ssenari menəbaıdır. "Anamın kitabı"ndan sonra belə bir cəhdi Azar Aydamir etdi. Necə ki Sovet dövründə filmlər əsərlə əsasında çəkilirdi, bu da onun kimi. Demək ki nə imiş? Kitab da var imiş, ədəbiyyat da!".

Bizdə rejissor da var, aktyor da var, ideya da var. Bizdə hər şey var. Təəssüf ki əqablar da çoxdur. Sancırlar, zaharlayırlar, öldürürlər...

Əntiqə Rəşid

hərələrində də əməlini davam etdirməyə çalışıb. Amma dinə-Allahla iman gətirlər buna mane olub.

Elə burda da itxişaaqlar baş verib:İnançlı etirazçıların 3 nəfər həbs olub, 3 polis yaralanıb. Polisilə yanaşı avtomobilləri də itxişaaqların zədələrdə məruz qalıb.

Qeyd edək ki, Hollandiyada da İslam əleyhdarı, "Pegia" qrupunun lideri Edvin Vagnensveld Qurani əvvəl ayıqlayıb, daha sonra bir-bir vərəqlərini cıraraq yandırmışa başlayıb.

P.S. Biz hər iki "qəhhhrəman"a heç bir söz demirik! Qoy sözü onlara Qurani nazil edib müsəlmanlara göndərsən uca Allah və bir də Allahın məsləhət və sözlərini özündə əks etdirən Quran cavab versin! İnançında gövə, Qurani yandırmasın, hər iki "Quran yandırarının" alovundan güclü olacaq! İnşallah!

Əntiqə Rəşid

Deputatlardan Erkin Qədirliyə sərt təkpi

Millət vəkili Erkin Qədirlinin bloqer Mehman Hüseynovla münasibəti müzakirələrə səbəb olub.

Adalat.az xəbər verir ki, mövzu ilə bağlı keçmiş deputat Etilbar Hüseynov öz sosial şəbəkə hesabında açıqlama verib. Sabiq deputat əvvəlcə bloqer Mehman Hüseynovun fikirlərini qınayıb:

"Mehman Hüseynovun dediyindən belə çıxır ki, guya MM-də oturanların heç biri demokratik seçki ilə seçilməyib. Və bu ölkədə düzgün seçki keçirilsə sanki ondan başqa heç kəs obyektiv yolla deputat ola bilməz".

Etilbar müəllimin fikrinə, Erkin Qədirlinin açıqlaması düzgün hesab ediləmməlidir: "Məsələn, mən 2010-cu ildə mən de-

Ancaq fikrimcə, tək özü deyil, başqaları, konkret olaraq Milli Məclisdə təmsil olunan bütün deputat həkmarları adından belə bir açıqlama verməsi düzgün deyil. Bu, ən azı bir sıra suallara yol açır. Məsələn, əgər seçki qeyri-demokratik keçirilsə və

mütəmadi məlumat paylaşırım. O cümlədən, ilin ilk yarısı və sonunda fəaliyyətim barədə geniş hesabatımı bölüşürəm. Ancaq düşünürəm ki, hələ seçicilərimin istək və arzularını tam yerinə yetirə bilməmişəm. Bu baxımdan, təbii ki, hər bir deputat yalnız öz dairəsi, seçiciləri ilə bağlı nəyisə yeqin söyləməlidir. Ona səs verən seçiciləri tanımalı, onların problemləri ilə maraqlanmalıdır. Bunun üçün seçiciləri ilə daim ünsiyyətdə olmalı, onların qayğıları ilə ilgilənməlidir. Bu halda əminliklə seçildiyini, ya seçilmədiyini də bəyan edə bilər. Çünki həmin münasibəti seçicilərdən görür və gördüyü münasibət də onun əminliyinin başlıca şərtidir.

Demokratiyani şübhə altına salan həkmarından fərqli olaraq mən düşünürəm ki, hər kəs öz mövqeyində, söylədiklərində və dünyagörüşündə azaddır. O cümlədən, təmsil etdiyi orqanı belə demək mümkündürsə, bəyənmiş, yenə də qərar özü verməlidir. Bz sadəcə olaraq təəssüf edə bilərik", - deyir deputat əlavə edib.

Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlu Erkin Qədirlinin bu dediklərini ziddiyyətli və ənaşılmaq olduğunu qeyd edib: "Özünü etibarsızlaşdırmaq özünüinkardır. Erkin Qədirlinin

həkmarım da seçicilərinin səsinə qazanıb-qazanmadığını bilmirsən, onda nədən 3 ilə yaxındır ki, Milli Məclisdə təmsil olunur? Üstəlik, Erkin bəy nəinki qanunverici orqanda deputat kimi seçilən, eyni zamanda, müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarda və dostluq qruplarında da Milli Məclisi təmsil edir. Yaxud, əgər həkmarın heqiqətən seçicilərinin səslərini qazanıb-qazanmadığını bilmirsən, bu ona dəlalət edirmi ki, bu qənaətə bütün deputatlar münasibətə gələ bilər və ya heç bir deputat xalqın səsinə qazanmayıb?", - Elnur Allahverdiyev paylaşımında bildirir.

Daha sonra deputat təmsil olduğunu 17 sayılı dairə ilə "qonşu" olan həkmarından belə cavab gözləmədiyini yazır: "Ona görə gözləndim ki, biz ikimiz də eyni rayondan seçilmiş deputatlarıq, müxtəlif tədbirlərdə birgə iştirak edirik, ən azı seçicilərlə keçirdiyimiz qəbüllərdə müxtəlif şikayətlər, problemlərlə müdriət edən sakinlərin qaldırıldığı məsələləri icra orqanları ilə həll etməyə çalışırıq. Və bu zaman məhz millət vəkili statusumuzdan istifadə edirik. Seçilmiş deputat olaraq. Qəbulumuzda, yazımızda gələn həmin sakinlərdə də məhz deputat olduğumuz üçün bəzi müdriət edir. Belə çıxır ki, o, qeyri-demokratik yolla seçilib və bundan istifadə edib legitim icra orqanları ilə seçicilərin problemlərini həll edirmi?"

"Mən 17 sayılı Yasamal üçüncü seçki dairəsinin deputatı olaraq seçildiyimi il günəndən seçicilərimin problemləri və qayğıları ilə yaxından maraqlanmağa və onların həlli işində dəstək olmağa çalışmışam, bu gün də bu işi davam etdirirəm. Dairədə gördüyümüz işlər barədə sosial şəbəkələrdəki hesablarım vasitəsilə

sosial şəbəkələrə verdiyi açıqlamasında öz deputatlıq statusunu şübhə altına alan fikirlər bildirməsi ziddiyyətli və ənaşılmaqdır. Ona görə ki, Erkin bəy siyasətçi olmaqla bərabər, həm də hüquqşünasdır və səsləndirdiyi fikirlərin hansı hüquqi nəticələr doğura biləcəyi ilə bağlı aydın təsevürləri var. Məsələn, nəticəsinə hüquqi baxımdan şübhə etdiyi seçkilərin ona verdiyi mandatı qəbul etməsi onun hüquqa münasibətinin göstəricisi hesab oluna bilər. Yeni Erkin Qədirli əldə etdiyi kimi, hüquq pozuntusu nəticəsində əldə etdiyi mandat hüququndan imtina etmərsə, deməli, o, hüquqa da hörmət etməmiş hesab oluna bilər. Yaxud demokratik hesab etmədiyi seç-

Tannının SÖZ toplusunu yandıranlar, yanacağınız günə də hazır olun!

Danimarkanın radikal sağçı "Stram Kurs" partiyasının lideri Rasmus Paludan İsveçin paytaxtı Stokholmun Rinkebi şəhərində polislin mühafizəsi altında müsəlmanların müqəddəs kitabı Qurani yandırmış sosial şəbəkədə yayılmışdır.

Bildiyiniz kimi, siyasətçinin bu ilk işi deyil, Paludan vaxtaşırı Avropa şəhərlərində Quran yandırma aksiyası təşkil edir. Lakin bəzi ölkələrdə polis onun bu hərəkətinə imkan vermirdi. Ötən ilin aprel ayında Paludan analoji hərəkəti təkrar etmişdi.

2022-ci ildə elə İsveçdə Qurani yandırılmasına görə iğtişaaqlar baş verdi. İğtişaaqlarda xəsarət alanların olduğu bildirildi.

Polisə qarşıdurmalarda 40-dən çox insan xəsarət aldı, onlardan 26-sı polis əməkdaşı

oldu. Qarşıdurmalar zamanı 20-dən çox avtomobil də yandırıldı. Norkkoping və Lingkopingdə 26 nəfər saxlanıldı.

Marlaqlıdır ki, bu dəfə türklərin və müsəlmanların kompakt yaşadıqları məhəllədə cümə namazından sonra Qurani yandırmışa icazə alan Paludan bunu yüzlərlə polislin himayəsi altında edib.

Dünya mediasının yazdığına görə, həmin ərazidə ikinci dəfə dini kitabı yandıran Paludan

SƏNSİZ

O ellər düzlüyün, işin, zəhmətin Qüdrətdən yaranmış heykəli idi.

Əliağa Kürçaylının yeniyetməlik, mənim və yaşlılarınm uşaqlıq çağları çərəyin qəhətə çıxdığı, aclığın qənim kəsildiyi, cəbhədə vuruşan atalarımızı əvəz edən analarımızın övladlarını yaşatmaq naminə kişi qeyrətilə çalışdıqları müharibə illərinə təsadüf edib.

Şairin ustalıqla yaratdığı Ana obrazı - onun doğma anasının, ərinin cəbhəyə yola salan, müharibənin qurtarmağına 3 ay qalmış "qara kağız"ını alan, ehtiyacın zillətinə qatlaşan, zamanın sətir sınağının sındıra bilmədiyi mənim anamın, o ağır illərin bütün analarının "Qüdrətdən yaranmış heykəli"dir.

Əliağa 9-cu sinfi bitirdikdən sonra 10-cu sinfə yox, işə getdi. Salyan dəmir yolu stansiyasında fəhlə işlədi. Ailənin güzəranı ağır idi, ana çətdirə bilmirdi.

Bir gün axşamüstü işdən qayıdanda o, qapı ağzında tanış poçtalyonla rastlaşdı. Poçtalyon ona Bakıdan, redaksiyadan gələn pulu - şeirinin müəllif haqqını verirdi. "Deməli, şeir dərc olunanda pul da verilir", - ilk dəfə qonorar alan Əliağa düşür.

Ertesi gün onun rayonun birinci katibi öz kabinetində qəbul edib deyir:

- Səni Bakıya çağırırlar. Yazıcılar İttifaqına. Bilirsən kim çağırıır? Səməd Vurğun!

O, "Azərbaycan Yazıcılar İttifaqı" yazılış vərəqi Əliağaya uzadı. Burada yazılışdır: "Gənc şair Əliağa Kürçaylının bir həflilik çörək kartoçkası ilə təmin edib, 1947-ci il iyun ayının 16-da Yazıcılar İttifaqında keçiriləcək gənc yazıcıların birinci respublika müşavirəsinə göndərməyinizi xahiş edirəm.

Azərbaycan Sovet Yazıcıları İttifaqının sədri Səməd Vurğun.

... Əliağının Nəvəvan klubunda oxuduğu şeirlər Səməd Vurğunun xoşuna gəlir. Müşavirədən sonra onun kabinetində qəbul edən böyük şair müdrik qərar qəbul edir. Əliağın Bakıda saxlatdırır. Yazıcılar İttifaqının maddi köməyiylə fəhlə-gənclərin məktəbinin 10-cu sinfində oxumasına imkan yaradır. Əliağa məktəbi bitirib universitetin filologiya fakültəsinə daxil olur. Nəhayət, Moskva M.Qorki adına Dünya Ədəbiyyatı İnstitutunda ali təhsilini başa vurur.

Əliağa Kürçaylı "Səməd Vurğun taleyimizdə" və "Üfük genişliyi" publisistik məqalələrində öz xeyrixahı haqqında ürək dolusu söhbət açıq, qürurla deyir ki, yalnız məstəhəzlərə, tövsiyələrə kifayətlənməyən Səməd Vurğun uzun illər ona ustad dərsləri verib, böyük inam bəsləyib: "Bu cavabın böyük gələcəyi var. Mən onun əsərlərini oxuyanda öz gənclik illərimi xatırlayıram."

Akademik Bəkir Nəbiyevin çox haqlı olaraq yazdığı kimi, "böyük şairin öz gənc həmkarı haqqında mehriban Səməd Vurğuna məxsus geniş ürəklə dediyi sözlər əsl xeyir-dua kimi səslənmiş və məstəhəz olunmuşdur. Əliağa Kürçaylı şeir, sənət almində ustadının layiqli davamçısı kimi şöhrət qazanmış, öz sələfinin adına layiq düşmüş əsərlər yazıb-yaratmış, poeziyada olduğu kimi dramaturgiya, nəsr, tənqid, bədii publisistika və tərcümə sahəsində də diqqətləyaylı uğurlara imza atmışdır."

Xeyrixahlıq mücəssəməsi olan Səməd Vurğunun layiqli varisi Əliağa Kürçaylı da belə bir şəxsiyyət idi. O, gözəl insanı keyfiyyətləri müdrik sələfindən estafet kimi qəbul etmişdir. Bu gün bir çox qələm sahibinin onun böyük minnətdarlığı, itfahla yazdığı təsadüf deyil.

Əliağa Kürçaylının öz genişliyindən, xeyrixahlığından söz açılır.

Tanınmış şair Zəmin Mahmudov "Əliağa Kürçaylı - yaxşılaşdırmaq üçün yaranmış insan" sərbəhəl xəttirində yazmışdır: "Mən Əliağa Kürçaylının taniyandan sonra "Poeziya nədir?" sualına özlüyümdə belə cavab vermişəm: "Poeziya yaxşılaşdırmaq, özünə də tamənəsiz yaxşılaşdırmaq, özünə də tamənəsiz yaxşılaşdırmaq. Əliağa Kürçaylı kimdir?" sualına qısa və qəti cavabım belədir: "Əliağa Kürçaylı - yaxşılaşdırmaq üçün yaranmış insan."

Qələm dostum, istedadlı şair Ramiz Məmmədov deyir ki, xeyrixahlıqdan, humanizmdən söz düşəndə gözümün önünə Əliağa Kürçaylı gəlir. Onun yaradı-

lılığını uca bir zirvəyə bənzətmək olar. Başqa bir zirvə isə şairin bənzərsiz, müdrik şəxsiyyətidir. Taniyanlar yaxşı bilir ki, polad kimi eyilməz olan bu insanın səxavəti, xeyrixahlığı sərhəd bilməzdi. Onu xatırlayanda günəşə boylanan palıd ağacı yada düşür.

Qarşıda bir palıd var, Üfük cah-cəlalıdır. Arxası uca dağlar, Buludlar xəyalıdır.

Azərbaycan ədəbiyyatının və mədəniyyətinin görkəmli simaları, ədəbiyyatşünas alimlər, akademik Məmməd Arif, Abbas Zamanov, Əkbər Ağayev, Yaşar Qarayev vaxtilə Ə.Kürçaylı yaradıcılığına yüksək qiymət vermiş, onun ədəbi fəaliyyətini səciyyələndirən dəyərli, maraqlı fikirlər söyləmişlər.

Akademik Bəkir Nəbiyev şairin çoxsaylı ədəbi fəaliyyətini yüksək qiymətləndirməklə yanaşı, lirikasına xüsusi önəm qəbul edib.

... Onları müşayiət edən izdiham gen küçələrdə, dərd-qüssə ürəklərə sığmırdı. Həmin o son vətənləşmə mərasimində ixtiyarlıca olaraq mənəm müəllimimiz tədqiqatçı jurnalist alim Nureddin Babayevin sözlərini ürək ağrısı ilə xatırladıam:

- Bu dünyanı bəzən elə yaxşı insanlar tərk edir ki, adam yaşamağının xəcalətini çəkir.

Şairin həyat yoldaşı Şəhla xanım: - İkisini də "Vağzalı" ilə yola saldıq... Ülkərin qəbrinə xoşgətar düzüldü...

Bəxtiyar Vahabzadə:

Bir kam almamışdı hələ dünyadan Bəs niyə ölmürün can atdı Ülkər? Verib öz ömrünü atıya qurban Öz qısa ömrünü ucaltdı Ülkər.

Nəbi Xəzri:

Bu nədir, saralılıq-soldu şəfəqlər, Dünyaya göz yumdu ata da, qız da. Bu nədir, Ülkərsiz qaldı üfuklər, Qaldı Kürçaylısız Kür çayımız da.

Qələm dostum, tədqiqatçı jurnalist, Bakı Dövlət Universitetinin professoru Mahmud Mahmudov böyük bir inamla yazır: "Şairin qəlb ələminə, könüllər dünyasına ən uğurlu səfəri vətəndən sonra başlanmışdır. Zaman onu cisman bizzəndə uzaqlaşdırırdıq həmişəbəhər, taravətli əsərləri şairi bizə daha da yaxınlaşdırırdı... Belə bir uzaqlıqdan, belə bir ucağıqdan Əliağa Kürçaylı daha doğma, daha əzəmətli görünür."

... Cəllilabadda işləyəndə qonağım olan Vaqif Səmədoğluna Əliağa Kürçaylı barədə xatirəmi danışdım. O, Səməd Vurğunun Əliağa Kürçaylıya köməyindən, atasının Üzeyir Hacıbəyovun xeyrixahlığına barədə xatirələrindən söz açdı. Dedi ki, Səməd Vurğun müdrikliklərin bu kəlamını söyləməyi xoşlayırdı: Tanrının səvimi bəndələri xeyrixah insanlardı, dünyanı yaşadan, gözəlləşdirən xeyir əməllərdi.

İllər keçir, ölməz əsərləri ilə əbədiyaşar şair 95-İ haqlayır. Mən böyük sənətkarın ruhu qarşısında baş əyir, qələmindən çıxan sözləri Ana Kürümüzün suyu kimi içirəm:

Sən mənə ömrüm boyu Bir bulanıq Kür suyu, Bir söyüd yarpağı ver. Canından əzə olan, Üstündə çiçək solan Şor Muğan torpağı ver.

Mən onda hara düşsəm, Hansı diyərə düşsəm, Deyərim vətəndəyim. Sən ey Milim, Muğanım, Doğma Azərbaycanım, Deyərim ki, sənə deyim!

Dünyaya gözünü Kürün qırağında, atababa yurdu Salyanın qədim Qaraqaşlı kəndində açan, Kürün suyu, çörəyi, ballığı, mermeyvəsi ilə boy atan, illər keçdikcə Kürçaylı təxəllüsü gözəl bir şair kimi tanınan, şöhrətli Muğana, Milə, Şirvana, bütün Azərbaycana sığmayan, yaratdığı incilər dünya xalqlarının dillərinə tərcümə olunan qüdrətli sənətkar poeziya kəhkaşlarında öz zirvəsini fəth edib:

Dost, qoca dünyada zirvə sözü var, Ora nə ox çatar, nə güllə çatar. Zirvələr önündə gücsüzdür düşmənlər, Zirvə bir qaladır, zirvədəyəm mən,

- deyən Əliağa Kürçaylının həmişəyaxar poeziyası fəth etdiyi zirvədə günəş kimi parlayır, solmaz çələng kimi xoş ətir saçır.

Tale ona qıbtə edilesi ilham, istedad, cəlbədicə görkəm, boy-buxun, qəmət, yarışqılıq sifət, əqli kamillik, fiziki sağlamlıq vermiş və... cəmi 52 yaşında əlacsiz xəstəliyə düşər etmişdi.

O, bütün qəhərlərə dözdür, canından əziz bildiyi övladını düşünürdü: "Ülkəri qoruyun, gözünüz üstündə olsun", - pıçıldayırdı.

Evin mətəm sükutunda şivən qopanda ananın gözləri balasını axtardı, görmədi: "Hani Ülkər? Axtarın, tapın balamı", - haray saldı.

Axtardılar, cəmi iyirmi dəqiqə sonra tapdılar... gec tapdılar. "Xəzərin dağları onun qanadına almışdı. Dəniz hönkürdü... O gün ürəkliyə yandırın, əbədiyyət ünvanlı bir dastan yarandı - Əliağa-Ülkər dastanı. Ata-bala sevgisinin şah nəğməsi!" (Nahid Hacızadə)

... Onları müşayiət edən izdiham gen küçələrdə, dərd-qüssə ürəklərə sığmırdı. Həmin o son vətənləşmə mərasimində ixtiyarlıca olaraq mənəm müəllimimiz tədqiqatçı jurnalist alim Nureddin Babayevin sözlərini ürək ağrısı ilə xatırladıam:

- Bu dünyanı bəzən elə yaxşı insanlar tərk edir ki, adam yaşamağının xəcalətini çəkir.

Şairin həyat yoldaşı Şəhla xanım: - İkisini də "Vağzalı" ilə yola saldıq... Ülkərin qəbrinə xoşgətar düzüldü...

Bəxtiyar Vahabzadə:

Bir kam almamışdı hələ dünyadan Bəs niyə ölmürün can atdı Ülkər? Verib öz ömrünü atıya qurban Öz qısa ömrünü ucaltdı Ülkər.

Nəbi Xəzri:

Bu nədir, saralılıq-soldu şəfəqlər, Dünyaya göz yumdu ata da, qız da. Bu nədir, Ülkərsiz qaldı üfuklər, Qaldı Kürçaylısız Kür çayımız da.

Qələm dostum, tədqiqatçı jurnalist, Bakı Dövlət Universitetinin professoru Mahmud Mahmudov böyük bir inamla yazır: "Şairin qəlb ələminə, könüllər dünyasına ən uğurlu səfəri vətəndən sonra başlanmışdır. Zaman onu cisman bizzəndə uzaqlaşdırırdıq həmişəbəhər, taravətli əsərləri şairi bizə daha da yaxınlaşdırırdı... Belə bir uzaqlıqdan, belə bir ucağıqdan Əliağa Kürçaylı daha doğma, daha əzəmətli görünür."

... Cəllilabadda işləyəndə qonağım olan Vaqif Səmədoğluna Əliağa Kürçaylı barədə xatirəmi danışdım. O, Səməd Vurğunun Əliağa Kürçaylıya köməyindən, atasının Üzeyir Hacıbəyovun xeyrixahlığına barədə xatirələrindən söz açdı. Dedi ki, Səməd Vurğun müdrikliklərin bu kəlamını söyləməyi xoşlayırdı: Tanrının səvimi bəndələri xeyrixah insanlardı, dünyanı yaşadan, gözəlləşdirən xeyir əməllərdi.

İllər keçir, ölməz əsərləri ilə əbədiyaşar şair 95-İ haqlayır. Mən böyük sənətkarın ruhu qarşısında baş əyir, qələmindən çıxan sözləri Ana Kürümüzün suyu kimi içirəm:

Sən mənə ömrüm boyu Bir bulanıq Kür suyu, Bir söyüd yarpağı ver. Canından əzə olan, Üstündə çiçək solan Şor Muğan torpağı ver.

Mən onda hara düşsəm, Hansı diyərə düşsəm, Deyərim vətəndəyim. Sən ey Milim, Muğanım, Doğma Azərbaycanım, Deyərim ki, sənə deyim!

Dünyaya gözünü Kürün qırağında, atababa yurdu Salyanın qədim Qaraqaşlı kəndində açan, Kürün suyu, çörəyi, ballığı, mermeyvəsi ilə boy atan, illər keçdikcə Kürçaylı təxəllüsü gözəl bir şair kimi tanınan, şöhrətli Muğana, Milə, Şirvana, bütün Azərbaycana sığmayan, yaratdığı incilər dünya xalqlarının dillərinə tərcümə olunan qüdrətli sənətkar poeziya kəhkaşlarında öz zirvəsini fəth edib:

Dost, qoca dünyada zirvə sözü var, Ora nə ox çatar, nə güllə çatar. Zirvələr önündə gücsüzdür düşmənlər, Zirvə bir qaladır, zirvədəyəm mən,

- deyən Əliağa Kürçaylının həmişəyaxar poeziyası fəth etdiyi zirvədə günəş kimi parlayır, solmaz çələng kimi xoş ətir saçır.

Bołqarıstanın Kırım körpüsünün partladılması ilə heç bir əlaqəsi yoxdur" - deyə Qeşev bildirib. Bołqarıstanın Baş yarıturumu əlavə edib ki, Rusiyanın bu insidentdə "bołqar izinin axtarması", avropa cəmiyyətinə qarşı "hibrit hücumun" davamı kimi qiymətləndirilir. Əslində dünyanın ən güclü, peşəkar xüsusi xidmət orqanlarından biri sayılan Rusiyanın kəşfiyyət xidməti, artıq terror aktının bu işdə "böyük təcrübə bəzən olan" peşəkar erməni terrorçuların tərəfindən törədildiyini çoxdan aydınlaşdırıb. Hələ desən sifarişçilərinə hansı dövlətdən oduqlarını bildirir. İndi sənəddə olaraq vəziyyətdən istifadə edərək, Avropa ölkələrinin də bu terror aktında iştiraklarını "qabartmaqla", ləkələməyə çalışırlar. Zaman deyisə də, rusların primitiv metodları dəyişməz olaraq qalmaqdadır.

Rüstəm Hacıyev

Unudulmayan insanlar

Böyük insanlar heç vaxt ölmürlər

ixtiram vardı. Mən, yazdığım ixtiram haqqında konfransda geniş məlumat verdim, ixtiram haqqında çəkilmiş fotonu nümayiş etdim. Sadiq müəllim diqqətlə qulaq asırdı. O, mənə aparatın fotosuna baxmağa xahiş etdi. Mən aparatın fotosunu ona baxmağa verdim, o məni təbrik etdi. Xahiş etdi ki, foto mənə qalsın.

Mən de onun xahişini yerinə yetirdim, fotonu ona verdim.

Sadiq müəllim çox savadlı şəxsiyyət idi. O, sonrakı illərdə Ağdamda birinci katib işləməyə başladı. O vaxtı Ağdamda çörək muzeyi tikirdi. Mən de Kiyevdə namizədlik dissertasiyası müdafiə edəndə və diplomu təqdim edəndə xüsusi hazırlanmış çörək və onu 3 (üç) metr böyüklükdə çörəyə bükülmüş çörəyi hədiyyə vermişdilər. Bu çörəyi saxlanılması 70-80 il qalmışını xatırladırdım. Mən Ağdamda gedib rayon çörəyi muzeyə getirdim.

Çörəyi Sadiq müəllimə təqdim etdim. Mən de ixtiram haqqında onu məlumatlandırdım və "Mənim çörəkli dünyam" kitabımı da Sadiq müəllimə təqdim etdim.

Kitabın müəllifi haqqında da salnamını Sadiq müəllimə çatdırdım. O, çox razı qaldığını bildirdi. Görüşəndən sonra mən Sadiq müəllimlə görüşüb çörək muzeyinə getdim, getdiyim

hədiyyəni muzeyin rəhbərlərinə təqdim etdim və Sadiq müəllimlə görüşdüyüm də ona bildirdim.

Sadiq müəllim bəzində, onun dövlətə və xalqa xidməti haqqında nə qədər desən yazmaq olar. Rəhbərliyindəki özünəməxsus idarəçiliyi, insanlarla ünsiyyəti, ən mürəkkəb işlərin həllinə asanlıqla yol verməsi, bu böyük insanı dəyərliyəndirən və digərlərindən fərqləndirən cəhətləridir. Xüsusilə də, onun Ağdamda işlədiyi illərdə bayaq dediyimiz kimi, yeni bir tarix yazması, quruculuq-abadlıq işləri görməsi çoxlarının yaddaşına əbədi həkk olunub.

Sadiq müəllim Şuşanı və Ağdamı görmək istəyirdi. Amma fiziki cəhətdən görə bilməse də bilir-di ki, işğal altında 30 il qalmış o yurdlarımız ermənilərdən təmizlənilib, geri alınıb. O, ayağı ilə getməse də ruhu ilə Şuşada, Ağdamda, Kəlbəcərdə, Laçında.

Allah rəhmet eləsin Sadiq Murtuzayev. Siz xalqımız üçün hər şeyi etmişiniz. Hayat Siza, insanlara yaxşı olmağı öyrədir. Siz Respublikamızın çox hörmətli insanların biri idiniz.

Keçən ilin dekabr ayında sonra "Ədalət" qəzetində Sadiq Murtuzayevin silsilə yazıları çap olunmuşdur. Yanvar ayında rəhmətə getmişdi. Allah Sadiq müəllimə rəhmet eləsin, qəbri nurla olsun! Belə tarixi şəxsiyyətlər və siyasi xadimlər ölmürlər və onlar həmişə bu xalqın tarixində və ürayində yaşayırlar. Sadiq müəllim də həmişə nainki əvədlilərin, həm də onu səndən azərbaycanlıların qəlbində əbədi yaşayacaq və tez-tez xatırlanacaq. Çünki yaxşı əmiral və yaxşı işlər insanı ölmündən sonra da uzun müddət yaşadır...

Xocalının qədim tarixi

Birinci hissə

ri daha çox Xocalı və Xankəndi yaxınlığında aparıldıqları tədqiqat zamanı tapmışlar. Onlar arxeoloji qazıntıları zamanı kurları, qəbir daşlarına və müxtəlif yaşayış məskənlərinə rast gəlmişlər.

Qədim Xocalı qəbiristanlığında 11 sayılı kurgandan tapılan muncuqlar, üzərində eramızdan əvvəl 1307-1275-ci illərdə Assuriya kralı Adadnirariyə aid mixi yazılar, eləcə də müxtəlif çeşidli bezək əşyaları, saxsı qablar, şüşə muncuqlar yerli sakinlərin Şərqi ölkələri ilə geniş iqtisadi-mədəni əlaqələrdən xəbər verir.

Azərbaycanın Kiçik Qafqaz dağ və dağətəyi ərazilərində eramızdan əvvəl XIII-VII əsrlərdə yayılmış arxeoloji mədəniyyət ilk dəfə Xocalı yaşayış məskənində və Gədəbəy rayonunda təbii olunduğundan bu abidələr Xocalı-Gədəbəy mədəniyyəti nümunələri adlandırılır. Alimlər sübut ediblər ki, Xocalı-Gədəbəy mədəniyyəti son Tunc və erkən Dəmir dövrlərinin xarakterik xüsusiyyətlərini özündə cəmləşdirir. Qəbirlərdən tunc, qılınc, nize ucluğu, silahlar, ox, yaba, təbərzin, topuz, bilərzik, sümükdən hazırlanmış bezək əşyaları, gildən və daşdan hazırlanmış müxtəlif əşyalar aşkar edilmişdir.

Aparılan toponomik araşdırmalar göstərir ki, xalqımızın uzaq keçmişindən tutmuş bu gündü-nədək olan məşğuliyyəti Xocalı toponomiyasında da öz əksini tapmışdır.

I.M.Dyakonov, M.Kalankatlı və M.Xorenli öz əsərlərində Qafqaz Albaniyasının Xocalı rayonu ərazisinə aid Qarqar düzündü Qafqaz tayfalarından olan Qarqarların adı ilə bağlıdır. Onlar alban əlifbasının qarqarların dili əsasında tərtib olunduğu ehtimalını da irəli sürürlər. Hazırda Qarqar Xocalı-da yerləşən dağ silsiləsidir. Qafqaz Albaniyası dövrünün tədqiq edilən alimlərdən K.V.Trever III əsrdə Albaniyada Qarqar düzü adı yerini olduğunu söyləyib. Adı Qafqaz Albaniyasının Qarqar tayfasından götürülmüş Qarqar çayı Şuşa, Xocalı, Ağdam, Ağcabədi rayonları

(Ardı var)

Əyyub MƏMMƏDOV, Respublikanın amakdar həkimi, tibb elmlər üzrə fəlsəfə doktoru

Yaxşı və sədaqətli insan, millətini sevan Sadiq Murtuzayev əsl azərbaycanlı idi. Hər bir azərbaycanlı onun üçün əvəzolunmaz bir insan idi. O, uzun müddət partiya, dövlət işində çox böyük fədakarlıqla işləmiş, nə varsa, bacardığını etmişdi.

Azərbaycan elmini xüsusi olaraq öyrənmiş, yaradıcılığı ilə yeniliklər yaratmış və xüsusi olaraq elmi ixtirlərə çox böyük önəm verirdi. Sadiq müəllimi dövlətə sevməyi, ictimai xadimliyində haqqında nə qədər istəməyiniz yazmaq olar. Özünəməxsus idarəçiliyi, insanlarla ünsiyyəti, ən mürəkkəb işlərin həllinə asanlıqla yol tapması bu böyük insanı dəyərliyəndirən və digərlərindən fərqləndirən cəhətləridir. Xüsusilə də onun Ağdamda işlədiyi illərdən yadigar qalmış çoxsaylı quruculuq işləri və bir-birindən möhtəşəm tarixi izlər onu həmişə yada salacaq və xatırladacaq.

Sadiq Murtuzayev Ağdamda işlədiyi vaxtda respublikanın bir çox görkəmli ziyalılarıyla çox yaxın dostluq münasibətləri var idi: Xudu Məmmədov, Nureddin Rzaev, Bəxtiyar Vahabzadə, Rafiq Əliyev və başqaları yaxın dostluq münasibətləri qurmuşdu. Xankəndində Vilayət səxəxanasında işləyirdim. Bu dostluq münasibəti Sadiq Murtuzayevlə mənim atəoğlu, qardaş və dost bəzlişimizdə gələcəyini körpüsü idi.

Sadiq müəllim Şəki rayonunda Rayon Partiya Komitəsində birinci katib işləyəndə 1982-ci ilin may ayında Bakı travmatologiya və ortopediya İnstitutunun təşkilatçılığı ilə Seyyar elmi-praktik konfrans keçirdi. O da elmi konfransda iştirak edirdi. Mən institutun aspirantı idim. Elmi işimdə iki

Akif Mirsiyabəyli

Azərbaycan tarixinin öyrənilməsində Xocalı mədəniyyətinin tədqiqat mühüm əhəmiyyətə malikdir. Xocalı başdan-baş tarixi-memariq abidələri diyardır. Buna misal olaraq miladdan əvvəl XII-VII əsrlərə aid Xocalı-Gədəbəy mədəniyyət abidələrini, son Tunc və ilk Dəmir dövrlərinə aid Nekropolu, Kurqan çölünü, eramızın IV-VII əsrlərinə aid kilsələri, XIV əsrə aid Xocalıda Hacı Əli günbəzini, 1356-cı ildə inşa olunmuş dairəvi türbəni, XVIII əsrdə tikilmiş Əsgəran qalasını və onlarca başqalarını göstərmək olar.

Azərbaycanda Kiçik Qafqaz dağ və dağətəyi rayonlarında, Kür-Araz çayları arasında son Tunc və ilk Dəmir dövrlərinə aid arxeoloji mədəniyyət abidələri adlandırılır.

Xocalı-Gədəbəy mədəniyyət abidələri emalatxanalar, qəbir və ibadətqahlardan ibarətdir. Mədəniyyətin yayıldığı ərazidə misəritmə küreləri, mis və tunc məmulatları hazırlayan emalatxanaların qalıqları, çaxmaq daşından alət və silahlardan istehsal tullantıları aşkar edilmişdir.

Buradan Neolit dövründə yaşayan insanlara aid omeq alətləri də tapılmışdır. Torpaq, daş qutu qəbir və kurganlarda öülər bükülü, uzadılmış, oturdulmuş vəziyyətdə dəfn olunmuşdur.

Qəbirlərin keramikası demək olar ki, eynidir. Qəbirlərdən tunc, qılınc, təbərzin, topuz, ox, yaba, xəncər, nize ucluğu, bardak, qazan, cilov, bilərzik, üzük, sümükdən hazırlanmış bezək əşyaları, gildən və daşdan hazırlanmış müxtəlif məmulatlar aşkar edilmişdir.

Bu faktlar sübut edir ki, Xocalı Azərbaycanın ən qədim yaşayış məskənlərindən biridir. Keçmiş SSRİ-nin tanınmış etnoqraf alimləri və yerli etnoqraflar qədim dövrə aid abidələ-

Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği

№ 4 (2328) 28 yanvar 2023-cü il

Azərbaycan Respublikasının
Mediannın İnkişafı Agentliyi

Avropalılar bizdən öyrənsin...

Bizim ölkə balaca məmləkət olsa da, amma zəngin və qədim bir tarixə malikdir. Bu zəngin və qədim tarixə malik olan ölkəni yaşadan, inkişaf etdirən, yüksəlişə doğru aparın onun dövlətçiliyi və dövləti. Hər hansı məmləkətin dövlətçiliyi yoxsa, o ölkə həmişə əsarət altında olacaq. Daha doğrusu, başqa millətin boyunduruğuna çevriləcək. Heç uzağa getməyək, Ermənistan yarandıq gündən bugünə kim dövlət kimi formalaşmayıb. Gah Rusiyanın təsiri altında olub, gah da avropalıların. Çünki bu millətin nə qədim tarixi var, nə də dövlətçiliyi!

Ancaq Azərbaycan zamanından və məkanından asılı olmayaraq, dövlətçiliyini qoruyub saxlayıb və bu dövlətçilik yolunda minlərlə şəhid verib. Yaddəllərin ayaqları bu yerlərə dəyəcək, igit və qəhrəman sərkərdələrimiz, dövlət başçılarımız və eləcə də döyünən mərd oğullarımız tərəfindən ərazimizdən qovulublar. Onlara ələ bir dərs verilib ki, o dərs ömrü boyu

yardımlarından çıxmayacaq. Biz bu dərsi bir daha ikinci Qarabağ savaşında 44 günlük müharibədə ermənilərə verdik.

Ali Baş Komandan, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və ordumuzun, xalqımızın gücü ilə 30 il torpaqlarımızı işğal etmiş ermənilər itti qovan kimi qovuldular. Ölənlər öldü, yaralıları da qoyub qaçdılar. Belə bir qorxaq və tüklü kimi quyuq bulayan millət anladı ki, bizimlə zarafat etmək olmaz.

Bizim torpaqlarımızı işğal altında saxlamaq olmaz. Çünki Azərbaycan yatmış şir idi və yatmış şir oyandı, pəncəsi ilə ermənilərə bir zərbə endirdi ki, düz qiyamətə qədər yerlərində qalxa bilməyəcəklər.

Bizim milləti qüdrətli və güclü edən, mübarizliyə aparan və düşməni qarşısında əylməyə qoymayan həm də adət-ənənələrimizdir. O adət-ənənələrimiz ki, biz min illərdir onları yaşadıyıq, gələcək nəsillərə ötürürük və zaman keçdikcə bu ənənələrə yenilik

lər əlavə edirik. Ən azından ona görə ki, zəngin tarixi və mədəniyyəti olan xalq həmişə seçilib və sayılıb. Avropalılar heç də atılıb-düşmənilər. Onlar mədəniyyəti Şərqdən öyrəniblər və eləcə də müsəlman dünyasından, Azərbaycanın unudulmaz və yaddan çıxılmaz adətlərindən bəhrələniliblər. Onlar nə bilir ki, elm, mədəniyyət, milli kök nədir.

Milli kök odur ki, milyon il keçsə də, o, həmişə dərinliyə kök atır, əzəmətli olur və ən nəhayət, dünya tərəfindən qəbul edilir.

Hansı Avropa ölkəsində bizim məmləkətdə olan bəşəri dəyərlərə, insanlığa, zəif və aciz insanlara böyük məhəbbət var. Varsa desinlər?! Yoxdu axı! Onlar sadəcə özlərini demokrat, sülhsevər və bəşəri dəyərlərə hörmətlə yanaşan dövlət kimi göstərmək istəyirlər. Amma əsl həqiqətə gələndə görürsən ki, demokratiyadan, bəşəri dəyərdən dəm vurun ölkələr demokratiyanı ayaq altına atır, bəşəri dəyərlərə hörmətsizlik edir, verdiyi sözlə əməl etmir.

Məsələn, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev Ermənistanla, eləcə də Rusiya və Fransa ilə danışıqlarda nə söz verib, nə söz verib, hansı imzayı atıbsa, onu da yerinə yetirib. Amma nə Fransa, nə də Ermənistan, hətta imza atdıqları sənədə belə əməl etməyiblər.

Bax, bu həmin ölkələrin iç üzünü, şəərəfsizliyi və prezidentlərinin bir neçə sifətə malik olmasıdır.

Bizim adət-ənənələri gören millətlər həmişə məətlə qalıblar. Yazıçıpublisist və 50 ilə yaxın pedaqoji fəaliyyət göstərmiş, 30 ildən çox məktəb direktoru işləmiş Prezident Təqəddüs Səməndər Məmmədov həm də

Azərbaycan folklorunu, Azərbaycan ədəbiyyatını və Azərbaycan adət-ənənələrinin gözəl bilicisidir. Onunla günlərlə, saatlarla söhbət eləsən doymaq olmur.

Çünki Səməndər müəllim ələ şirin, ələ səmimi danışır ki, vaxtın necə gəlib keçdiyini bilmirsən və bu adam həm də Azərbaycan poeziyası, klassik və müasir şairlərimizin şeirlərini hamısını əzbər bilir. Hər hansı şeirdən, yazıçıdan sual versən, ən azı 2-3 saat onun yaradıcılığında şeir deyə bilər.

Səməndər müəllim deyir ki, bizim ən gözəl adət-ənənələrimizdən biri Novruz bayramıdır. Heç bir millətdə xalq tərəfindən sevilməyən və yaşadılan belə bayram yoxdur. Çünki bu bayramda bütün acılar doyudurulur, bütün kimsəsizlər yada salınır, bütün qəlbi sınıqlar yad edilir. Novruzda Keçələ Kəsanın oyunları, ayrı-ayrı adamların qapılara gedib niyyət tutaraq qulaq falı eləməsi, üstəlik də evlə

rə papaq atılması çox gözəl ənənələrdən biridir. Su çərşənbəsində sübhədən hamı ayağa qalxır, bulaq başına gedir, əl-üzünü yuyur və arzu-larını suya danışır.

Eyni zamanda dörd çərşənbənin dördündə də tonqal qalanır, insanlar o tonqal üstündən tullanaraq "ağırılığım, uğurluğum burda qalsın" deyir. Borçalıda Novruz tam özünəməxsus bir formada keçirilir. İndiyə qədər yaxşı yadımdadır, atam rəhmətlik bizim hamımıza bayramda təzə paltar alardı, üstəlik də bayram günlərində qohumlarına baş çəkər, onları yad edər və pay aparırdı. Bilirsiniz, necə sevinirdi qapısını açdığımız adamlar?! Al-laha and olsun, bu adamlar ən çox Novruzda sevinirdilər.

Bir adət də deyəcəm, bəlkə də onu çoxları qəbul etməyəcək. Bizim ölkədə tanışığım bir müəllim vardı, onun da altı qızı boya-başa çatmışdı və o 6 qızını da onların razılığı və xəbəri olmadan ərə verdi. Və 6-sı da xoşbəxt oldu.

Sözümün canı odur ki, indi böyüklərin sözüne çoxları baxmır. Özləri bildiyi kimi ailə qururlar. Son dövrün statistikasına göstərir ki, boşananların əksər hissəsi ata-ana xeyir duası olmadan bir-birini sevilə bilməyən gənclərdir. İndi tay özünü fikirləşin, görün bunun axırı nə ilə qurtarır?!

Əvvəllər kənddə qan davası düşsə onları barışdırmaq üçün ağsaqqallar dəvət olunard, polis, prokurorluq, məhkəmə onları arasında qan davasını yatıra bilmirdi, amma iki el ağsaqqalı bir-birinə düşmən olan iki ailəni

barışdırmağı bacarırdı. Bunları da Səməndər müəllim xatırlayır. Deyir ki, bizim həm də çox zəngin mətbəximiz var. Bəziləri "göç xəngəli, gürcü xəngəli" deyirlər. Yediymiz o xəngəllər gürcü xəngəli deyil. Qədim Borçalıda türklərin məskunlaşdığı yurd yerində ona "mantı" deyirlər. Bizim gül kimi mantımız, yarpaq xəngəlimiz var.

Bir dəfə Avropadan gəlmiş bir qonağı apardım Bakıdakı "Faxralı" yeməkxanasına. Orda həm mantı xəngəli, həm də yarpaq xəngəli sifariş verdik. Yarpaq xəngəlini sinidə bişirib gətirdilər. Avropalı xəngəli baxanda dedi ki, bunu mən yeyəcəm? Dedik hə! O isə diləndi ki, çoxdu, bacarmam!

Amma ələ ki, çəngəl götürüb xəngəli yeməyə başladı, gördüm ki, bəhbəh deyir və ləzzətlidir deyir. Hələ mən indiyə qədər belə ləzzətli yemək yeməmişdim. Yeni o avropalı sinidəki xəngəlin hamısını gözünə təpdi, bizdən razı qaldı! Bax, avropalılar çox şeyi bizdən öyrənmişdirlər. Yekə-yekə danışmaq lazım deyil.

Cənab avropalılar, öyrənmək lazımdır və balaca xalqların da böyüklüyünü də gec-tez qəbul etməlisiz! Azərbaycan balaca xalq deyil, böyük xalqdır və böyük xalq həmişə öz dövlətçiliyini və adət-ənənələrini zaman-zaman yaşadaçaq, yeniləri ilə zənginləşdirəcək!..

Faiq QİSMƏTOĞLU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
MEDİANNIN İNKİŞAFI AGENTLİYİNİN
MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

İlqar Rəsul

Ermənistan ordusu növbəti yüksəkliyi əlində saxlaya bilməyib, top-tüfəngini postlarda buraxaraq üzübüz dağın arxasına çəkilməmişdi. Bir az əvvəl sənətimiz ağır döyüşdə ölənlər, qətlə qəribə canını qurtarmışdı. Yalnız bir nəfərən başqa. Kim idisə, qayaların arası ilə uzanıb gedən çıxırın başındakı postda qalıb hələ də müqavimət göstərirdi. O tərəfə yönələn həriri duyan kimi dayanmadan yayılım atışı açır, Azərbaycan əsgərlərinin irəliləməsinə əngəl olurdu. Mayor kiçik qrupla bu qayalıqda qalmışdı ki, müqavimət göstərən tezliklə zərərsizləşdirsin, sonra gedib dayanmadan irəliləyən tabora qoşulsun.

Döyüş, yarım saatə yaxın idi ki, fasilələrlə davam edirdi. Atışma qızıqır, səngiyir, yenə atəş səsi, barıt qoxusu, qumbara toz-dumanı bir-birinə qarışırdı. Arada yaranan sakitlikdə mayor ucadan qarşı posta səslənir, ipə-sapa yatmaq birənisi göstərənə təslim olmağa çağırırdı:

Müqavimət göstərməyin mənası yoxdur, əsgər! Bu ərazidə döyüşü uduzmuşunuz. Bilirəm, bir nəfərsən, bəlkə, hələ yaralanmışsın da. Çıx, təslim ol. Müharibə sənə üçün artıq bitib, bundan sonra ölməyə dəyməz!

Qayalıqdan heç bir hərəkət duyulmurdu. Əsgərlər qalxıb irəliləmək istəyəndə yenə atəş açılırdı. Mayor sonuncu dəfə xəbərdarlıq etdiyini bildirdi:

Səni sığındığın divarlarla birgə məhv etmək bizim üçün çətin deyil, sadəcə istəmirəm, bu qədr dirənşəndən sonra həlak olasan. Buralar sizin əsgərlərin meyitləri ilə doludur. Bəlkə, aralarında sənə məkəb yoldaşın, ya da uşağıq dostun da var. İnad etmən, çıx, bari sən sağ-salamat qayıt evinə. Razi olma, sənə də anan bu zavallarınkı kimi ağlar qalsın. Bu, sonuncu xəbərdarlıqdır.

Qayalıqdan tərpeniş olmadı. Nə bir səs, nə həriri eşidildi. "Bəlkə, rus dilini bilmir, ya ölüb", - çavuş bir az aralıdan, sığındığı qayanın arxasından mayora pıçıldadı. "Yox, sağdır, - mayor dəbilqəsini dizinin üstündə tutub desməllə alının tərəfi silə-silə cavab verdi, - o, atəşi bizdən sonra dayandırır hər dəfə. Bu dəfə də ələ oldu. Rus dili-

Aramın arzusu

HEKAYƏ

ni də bilir, yəqin ki. Hər halda "təslim ol" sözünü bilməmiş deyil. Demək ki, fürsət gözəlyir, irəli gətsək, atacaq".

Atəş açılan postun arxası nəhəng qaya, bir yanı uçurum idi deyə ətrafdan gedib mühasirəyə almaq mümkün deyildi. Oraya ancaq üzübüzdən yaxınlaşmaq olardı. Ona da inadkar imkan vermirdi. Mayor bir qədər də gözlədi, narazılıqla başını yırğaladı, "Günah mənəndən gəlir", - deyib əsgərlərə postu dağıtmağı əmr elədi. Bayağıdan bunu gözləyən əsgərlər pulemyot və avtomatlarla eyni vaxtda əl qumbaralarını, qumbaraatandan da istifadə edib postun altını üstünə çevirdilər. Üzbəzdən verilən cavab çox davam getirə bilmədi. Fasiləsiz açılan yayılım atışı səngidi, tək-tək, pərakəndə güllə atışı çəvrildi, dayandı. Üzü bəri bir-iki qumbara da atıldı, müqavimət kəsildi. Mayor qarşıdan cavab verilmədiyini görəndə atəşi dayandırmıyı əmr etdi. Toz-dumanın yalması, tüstünün çəkilməsi üçün bir qədər gözləməli oldular.

Bu arada çavuş fürsətdən istifadə edib postun altına qədər irəliləmişdi. Ətraf gözəldən hala qayıdanda mayor uzaqdan çavuşa işarə elədi ki, qalxıb postu yoxlasın. Çavuş sığındığı iri beton blokun arxasından çıxıb ehtiyatla diki dirəkəndə. Barmağı avtomatın teliyində, yuxarıdan aşağı - üstü, yan-yöresini dağılmış blindajın içinə baxdı. Toz-torpağa bulaşmış yarı bir əsgər yere oturub küreyini divara söykəmişdi. Qana bulaşmış başı sinəsinə əylmişdi deyə üzü görünürdü, sağ əlində qumbara var idi. Ovcunda bərk-bərk sıxmasından anlaşırdı ki, qumbaranın hal-qasıni çəkib artıq, barmaqlarını azacıq boşaltsa, partlayacaq. Çavuş ehtiyatla aşağı enib, ona yaxınlaşdı, taqəti qalmadığını, güclə nəfəs aldığınyı duydu, yanına oturub əlini ehməllicə qumbara tutan əlinin üzərinə qoydu, rusca: "Lazımı deyil, - dedi, - sən onsuz da qəhrəmansan, dur gedək..."

Mayor və əsgərlər sığındıqları yerlərdən çıxıb intizarla çavuşun qayıtmasını gözləyirdilər. Komandir gözlerini ərazidəki sonuncu erməni postundan çəkəndən əlinin tərəfi silir, səssizlik uzandıqca hövsələdən çıxırdı. Qəfil partlayış səsi eşidildi. Hamı diksinib silahların lülesini az qala yerə bir olmuş postu sarı yönəltdi. Bu vaxt çavuşun göz-üzü qandan, üst-başı toz-torpaqdan tanınmaz hala düşmüş yarı bir əsgərə bərabər səngərdən dikeldiyini qəhrəmanı... - mayor susub sözüne bir az ara verdi. Tərəddüd edirmiş kimi

nindən aşırıb biləyindən tutmuş, o biri əli ilə belindən yapışmışdı ki, yuxılmasın. Mayorun əmrini əsgərlər gedib yarınlın qayalıqdan aşağı endirilməsinə kömək etdilər. Yola düşürdü maşına qoydular. Oradan rayona, sonra da helikopterlə Bakıya götürüldü əsir...

Müharibə qurtarını iki ay olmuşdu. Mayor hərdən Bakıda Müdafiə Nazirliyinin Hərbi Hospitalına baxmaq, yarı əli əsirlə görüşür, müalicəsinin necə getdiyini ilə maraqlanırdı. Bu arada əsgərin adının Aram olduğunu öyrənmişdi. Bilirdi ki, tezliklə iyirmi beş yaşına tamam olacaq. Yerevanda, müəllim ailəsində doğulub, ali təhsilli mühəndisdir, universitetin üçüncü kursunda oxuyarkən tələbə yoldaşı olan xanım ilə evlənilib. Bir qız olub. Qızının ki yaş olanda Aram əsgər gedib. Bir ildən sonra - hərbi xidməti başa vurmaq ərfəsində Qarabağda vəziyyət gərginləşib, onları döyüş bölgəsinə gətiriblər. İndi qızının üç yaş var.

Aram artıq yaxşılaşmışdı. Yaraları tam sağalmışa da, sərbət hərəkət edə bilirdi. Mayor ziyarətinə gələndə qısa müddətə də olsa, onunla aşağı düşüb hospitalın həyətindəki qocaman baş ağaclarının altında gəzini, söhbətəşir, arada dolmanın hansı xalqa məxsus olduğunu zarafatla çək-çevir edib güllürdü də. Ciddi söhbətlərdə Aram demişdi ki, əsgərliyinin ilk illərindəndə içində hərbi akademiya bitirib general olmaq, Böyük Ermənistan uğrunda savaşmaq arzusu yaranıb. Amma indi əsas arzusu qızının xoşbəxt və müharibəsiz dünyada böyüməsidir. Sonuncu gələndə mayor Arama xoş xəbər vermişdi. Demişdi, Bakı ilə Yerevan arasında hərbi əsirlərini dəyişdirilməsinə dair növbəti razılıq əldə olunub. Tezliklə o da bir qrup əsirə Yerevana yola salınacaq...

Bakıdan Yerevana uçacaq təyyarə sonuncu səmşini istədi deyirdi. Aram pilləkənin ayağından dayanıb onu yola salmağa gələn mayora vidadlaşdı. Qısa söhbətdən sonra mayor dedi:

- Aram, bizə qalsın, sizinkilərə sənə necə bir qəhrəman olduğunı deyirdik. Amma olmasın, ələ bilirlər, arada hansısa məkrli niyyət var, qarş düşəldiyimiz yerdə göz çıxararıq. Ancaq biz desək də, deməsək də, sən onsuz da öz millətin qəhrəmanısən. Təəssüf ki, özge torpaqların işğalı uğrunda döyüşən qəhrəmanı... - mayor susub sözüne bir az ara verdi. Tərəddüd edirmiş kimi

görməki var idi, ancaq Aramı çox gözlətmədi. Gözlərinin içinə baxıb danışmağa başladı, - Bilirsiniz, Aram, biz burada sizinkilərə pis baxmırıq, təmiz geyindiririk, yaxşı yediririk, yaralarını sağaldıb yollarıya o tərəfə. Özün də şahidsən buna. Amma sizinkilər gedib televizorda çıxış edərək dünyaya deyirlər ki, guya biz onlarla vətəşi kimi rəftar etmişik, işgəncə vermişik. Özü də, burada hələ yətinə yoldaşları əsir qaldığı halda bunları edirlər, - mayor yenə sözüne ara verdi, dərinəndən köks ötürüb sifətində güclə seziləcək bir tabassumlə dedi, - Olsun, desinlər. Mən indi onların etdikləri, dedikləri barədə danışmaq fikrində deyiləm. Biz onsuz da öz vəzifəmizi vicdanla yerinə yetiririk və Yerevanda oxunan belə nəğmələr buradakı erməni əsirlərinin tələyinə hər hansı məni təsir göstərsə deyil. Mənim sözümdən əsəndir, əsgər. Bayaq dediyim kimi, sən, doğrudan, bir qəhrəmansan. Sənə buradan gedəndən sonra o cür hərəkət etmək yaraşmaz. Əlbəttə, özün bilən məsləhətdir. Amma unutm, yalanda sənə sındırmaq, şəərəfinə toxunmaq. Çalış, onlar da sındırmasınlar.

Mayor qəfil nəse xatırlayıbmış kimi əlini gödəkçəsinin qoltuq cibinə saldı, balaca bir qutu çıxardı, Arama verib gülməsündü:

- Gəlincikdi, qızına apararsan. O, hələ körpədir, müharibə, əsirlik nədir, bilmir. Bəlkə də, evdə ona deyiblər, atan səfərə gedib. Uşaqlar həmişə səfərdən qayıdan atalarının əlinə-ovcuna baxırlar hədiyyə gətiribmi deyə.

Sözünü bitirib başı ilə təyyarəyə işarə edərək Aramın getməsinə istədi mayor. Aram sakitcə qutunu cibinə qoydu, əl tutub görüşdü, hər şey üçün mayora təşəkkür edib pilləkənlərə sən çevrilərə yuxarı qalxdı. Təyyarənin qapısında bir anlıq dayandı. Çevrilib ətrafa - hava limanına baxdı, baxdı, Bakıya əsgər salımı verib içəri keçdi...

Aramın getməyindən bir həftə keçirdi. Axşam idi. Mayor evində oturub sığ-qəret çəke-çəke televizora baxırdı. Gözləri yaşarmışdı. Əsirlikdən yenice Yerevana qayıtmış əsgər televizorda Azərbaycanlıları "barbar" adlandırdı. Deyirdi ki, azərbaycanlılar vətəşidirlər, onlar əsirləri günlərlə ac saxlayırlar, yaralarına baxmır, ağrıkəsici iynələr vurmur, hospitalda belə addım-baş sığdır, təhqir edir, alqadırlar...

Danışan Aram idi. O ağlayırdı...

Bakı - noyabr, 2022

Əhməd Orucəoğlu

Necə gün idi dizim mənə əziyyət verirdi. Həkimə getdim. Anam-bacım olsun, andamı yandırmış qəşəng idi. Gözləri yaşıl, yanaqları qırmızı, saçları sarı, qız deyil, elə bil svətfordur, mən də qabağında "avariyini" işıqları yandırır-söndürən kamaz. Dedim, doktor, dizimin ağrısı keçmir. Dedi, dilini göstər. Dilini göstərdim, dedi yalan deyirsən. Dedim, haradan bildin? Dedi, dilin yanında qırmızı zolaq olanda insan yalan danışır. İstədim deyim sənə dilini yeyim, bir yekəpər gəldi. Doktor dedi, tanış ol, ərimdir. "Ərim" sözünü eşidən kimi dilim girdi qanımna, gəldim evə. Arvadıma dedim, gedək anam-gilə, dedi dizim ağrıyır, anam-gilə gedə bilməyəcəyəm.

Dedim, dilini göstər. Dedi, ay kişi, başın xarab olub? Deyirəm dizim ağrıyır, deyirsən dilini göstər?! Dedim, bütün orqanları güdəzə verən dilidir, dilini göstər. Arvad dilini göstərən kimi dedim, yalan deyirsən. Dedi, düz deyirsən, anam-gilə getmək istəmirəm, yalanda deyirdim. Haradan bildin? Dedim, yuxuda vergi verilib mənə. Arvadım qonşu arvadlara deyib ki, bizim kişi-yə yuxuda vergi verilib, dilə baxanda kimin yalan danışdığını bilir.

Səhəri bizim qapıda növbə düzülüb. Arvadlar ərlərini, ərlər arvadlarını gətirmişdirlər. Mən də dilərinə baxıb, kimin yalan danışdığını deyirdim. Adambaşı on manat. Qiymətlər qalxandan sonra mən də qaldırdım, adambaşı iyirmi manat. Məhəlləyə çıxıb bilmirdim, uşaqlar mənə gərək dillərini çıxarırdılar. Telekanallarda aparıcılar həkimləri yox, məni verilişlərini çağırırdılar. Telekanalların birində canlı yayımda bir qadın mənə sual verdi:

- Milli Məclisdə deputatların dilinə baxa bilersiz? Dedim, onların dilinə baxmaq lazım deyil, ağızlarını açan kimi kimin yalan, kimin düz danışdığını o daqiqə bilinir. İşlərim yaxşı gedirdi. İndi düz danışan var?! Hərəsini bir diaqnoz qoyub, yola salıdım. Müdir müavin gətirib, mənə deyirdi ki, dilinə bax gör yalan danışır? İndi düz danışan müavin var?! Dilinə baxıb deyirdim yalan danışır, müdir səhəri müavin işdən qovurdu. Deyirəm nə qədər vaxtım var, istəyirsiniz siz də dilinizə baxın?

Dilini göstər...

torun görüşünə. Gözləri yaşıl, yanaqları qırmızı, saçları sarı, qız deyil, elə bil svətfordur, mən də qabağında "avariyini" işıqları yandırır-söndürən kamaz. Dedim, doktor, dizimin ağrısı keçmir. Dedi, dilini göstər. Dilini göstərdim, dedi yalan deyirsən. Dedim, haradan bildin? Dedi, dilin yanında qırmızı zolaq olanda insan yalan danışır. İstədim deyim sənə dilini yeyim, bir yekəpər gəldi. Doktor dedi, tanış ol, ərimdir. "Ərim" sözünü eşidən kimi dilim girdi qanımna, gəldim evə. Arvadıma dedim, gedək anam-gilə, dedi dizim ağrıyır, anam-gilə gedə bilməyəcəyəm.

Dedim, dilini göstər. Dedi, ay kişi, başın xarab olub? Deyirəm dizim ağrıyır, deyirsən dilini göstər?! Dedim, bütün orqanları güdəzə verən dilidir, dilini göstər. Arvad dilini göstərən kimi dedim, yalan deyirsən. Dedi, düz deyirsən, anam-gilə getmək istəmirəm, yalanda deyirdim. Haradan bildin? Dedim, yuxuda vergi verilib mənə. Arvadım qonşu arvadlara deyib ki, bizim kişi-yə yuxuda vergi verilib, dilə baxanda kimin yalan danışdığını bilir.

Səhəri bizim qapıda növbə düzülüb. Arvadlar ərlərini, ərlər arvadlarını gətirmişdirlər. Mən də dilərinə baxıb, kimin yalan danışdığını deyirdim. Adambaşı on manat. Qiymətlər qalxandan sonra mən də qaldırdım, adambaşı iyirmi manat. Məhəlləyə çıxıb bilmirdim, uşaqlar mənə gərək dillərini çıxarırdılar. Telekanallarda aparıcılar həkimləri yox, məni verilişlərini çağırırdılar. Telekanalların birində canlı yayımda bir qadın mənə sual verdi:

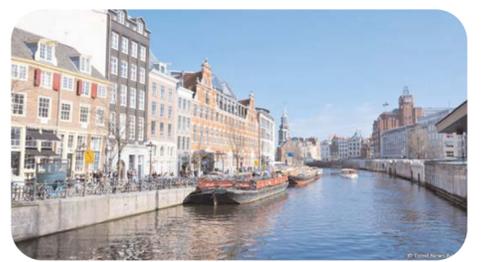
- Milli Məclisdə deputatların dilinə baxa bilersiz? Dedim, onların dilinə baxmaq lazım deyil, ağızlarını açan kimi kimin yalan, kimin düz danışdığını o daqiqə bilinir. İşlərim yaxşı gedirdi. İndi düz danışan var?! Hərəsini bir diaqnoz qoyub, yola salıdım. Müdir müavin gətirib, mənə deyirdi ki, dilinə bax gör yalan danışır? İndi düz danışan müavin var?! Dilinə baxıb deyirdim yalan danışır, müdir səhəri müavin işdən qovurdu. Deyirəm nə qədər vaxtım var, istəyirsiniz siz də dilinizə baxın?

Niderlanddakı Azərbaycan icması beynəlxalq təşkilatlara müraciət edib

Niderland Krallığında fəaliyyət göstərən Azərbaycan icması ölkəmizin İrandakı səfirliyinə silahlı hücumla bağlı beynəlxalq təşkilatlara müraciət edib.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən verilən məlumata görə, "Benilüks Azərbaycanlıları Konqresi", "Ana Vətən" Niderland Azərbaycanlı Qadınlar Birliyi və "Beynəlxalq Azərbaycanlı Xanımlar Klubu"nun yaydığı bəyanatlarda bildirilib ki, Azərbaycanın İran İslam Respublikasının dəfəliyinə silahlı hücumu və qanlı cinayət hiddətlə qınayılır.

Baş vermış terrorun mənfiqə və insanlığa sığmadığına diqqətli cəlb edən müraciət müəllifləri dünya ictimaiyyəti və beynəlxalq təşkilatları insanlığı əleyhi-

hiyyətli beynəlxalq və regional təşkilatların diqqətinə çatdıraraq, İran xüsusi xidmət orqanlarının belə ağır cinayət əməlləri törətməsinin qarşısını almaq üçün hüquqi-siyasi müstəvədə təcili tədbirlər görməyə çağırıraq.

